

NAJAARSVERWERPEN

Hoewel we begin augustus nog helemaal niet geneigd zijn om te denken aan najaarsverwerpen, is het belangrijk om nu al de juiste maatregelen te nemen. Najaarsverwerpen is een probleem waarmee we ieder jaar weer in meer of mindere mate te maken krijgen.

Op zich is het een 'natuurlijk' verschijnsel, maar op sommige bedrijven is het percentage vroege verwerpers dusdanig hoog, dat het als een groot probleem wordt gezien. Najaarsverwerpen wordt gekenmerkt door een verhoogd percentage onregelmatige terugkomers, bij zeugen die verder niet ziek zijn.

In het najaar zijn de hormoonspiegels van de zeugen van nature lager, waardoor ze minder goed berig worden. Ook bij de pas gedekte zeug zijn deze hormoonspiegels van belang voor het in stand houden van de dracht. Bij deze zeugen hoeft er dan ook weinig te gebeuren om de zeug te laten besluiten de dracht af te breken.

Als je weet welke factoren hierop van invloed zijn, dan is de schade beter te beperken. Daarom hieronder een lijstje met risicofactoren en te nemen maatregelen:

- *Afnemende daglichtlengte.* Zorg voor voldoende licht in de dek- en de wachtstal: 16 uur per dag 100 LUX.
- *Sterke temperatuurwisselingen, koude nachten.* Klimaatinstellingen bijtijds aanpassen.
- *Groot conditieverlies in de kraamstal.* Zorg voor voldoende voeropname in de kraamstal. Als zeugen voldoende frisse lucht krijgen, is de voeropname beter. Mogelijk is drie keer per dag voeren in de kraamstal een optie.
- *Laag voerniveau begin dracht.* Een hoog voerniveau begin dracht voor een snel conditieherstel en voldoende beschikbare energie voor de innesteling van de biggen.
- *Groepshuisvesting.* Vooral kleine groepen (<20 zeugen), die niet individueel gevoerd kunnen worden, hebben een hoger risico vanwege de rangorde in de groep.
- *Stress.* Zeugen niet verplaatsen tussen 4 en 24 dagen na het insemineren. Maar ook een slecht stalklimaat kan voor stress bij de zeugen zorgen.
- *Infecties.* Met name griep is een beruchte infectie

die vooral in het najaar voor problemen kan zorgen. En omdat zeugen in het najaar toch al problemen hebben met het in stand houden van de dracht, kan griep op dit moment dan ook voor veel terugkomers zorgen. Op bedrijven waar dit speelt, is het verstandig om tijdig te vaccineren.

GESPEENDE BIGGEN

De bescherming die biggen via de biest krijgen, de maternale immuniteit, neemt vanaf de vierde levensweek sterk af. De big moet daarna zichzelf beschermen tegen de virussen en bacteriën die hij doorlopend ontmoet. Het opbouwen van antistoffen kost tijd, wat ervoor zorgt dat biggen die vier tot zeven weken oud zijn, extra gevoelig zijn voor infecties. Ze moeten immers nog weerstand opbouwen. Wanneer biggen die nog niet veel afweer hebben opgebouwd een infectie oplopen, verspreiden ze zelf ook weer in groten getale ziektekiemen.

Veel ziektekiemen (PRRS, Circ) handhaven zich op een bedrijf doordat ze telkens jonge, net gespeende biggen infecteren. Deze biggen gaan op hun beurt weer massaal ziektekiemen verspreiden, waardoor er infectieus materiaal genoeg is om ook weer de volgende koppel biggen te besmetten. De ziektekiemen springen dus van de ene gevoelige groep over op de andere.

Om de varkens op een vermeerderingsbedrijf gezond te houden, is het belangrijk om deze overdracht te beperken. En dat kan alleen maar door een strikte scheiding van de groepen gespeende biggen. Dat kan door all-in all-out, looplijnen van jong naar oud en strikt hygiënisch werken. Daarnaast hebben de grote groepen, waarin gespeende biggen vaak worden gehouden, ook een groot nadeel. Er is in vergelijking met kleine hokjes veel meer overdracht van kiemen. Dat komt omdat er veel meer contacten zijn tussen de biggen. Veel ziektekiemen worden overgedragen via neus-neus contact. Zo heeft een groep van 5 varkens in totaal 10 mogelijkheden waarbij ziektekiemen van het ene varken op het andere over kunnen gaan. Maar een hok met 40 varkens heeft wel 780 mogelijkheden voor een overdracht. Kortom, bij grote groepen is de kans op verspreiding vele malen groter.